

Сахно Світлана Віталіївна

студентка III курсу, спеціальності менеджмент соціокультурної діяльності

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Науковий керівник – СОЛДАТЕНКО ОЛЕКСАНДР ІГОРОВИЧ

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецьких дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Напрямок 8. СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД.

РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація

У статті автор розкриває роль менеджера соціокультурної діяльності у розвитку культурного середовища через організацію, координацію та управління проєктами у сфері культури, мистецтва, дозвілля та туризму, сприяючи збереженню спадщини та популяризації мистецьких ініціатив. Акцентується увага на стратегічному плануванні, залученні фінансування, впровадженні інноваційних рішень та співпраці з державними й приватними партнерами, як функція ефективного менеджменту.

Ключові слова: менеджер соціокультурної діяльності, культурні фонди, культурне середовище.

Менеджер соціокультурної діяльності — це фахівець, який планує, координує, контролює, організовує та управляє проєктами в галузі культури, мистецтва, дозвілля та туризму. Це може проявлятися через організацію мистецьких виставок, фестивалів та освітніх програм.

Менеджери соціокультурної діяльності вкладають свій внесок у розвиток культурного середовища і мистецтва через організацію й адміністрування

установ культури та втілення творчих проєктів, спрямованих на збереження й популяризацію мистецької спадщини. Також вони працюють у дозвілєвій сфері, де займаються підготовкою та проведенням заходів розважального спрямування, фестивалів, концертних програм, виставок, які задовольняють потреби суспільства у відпочинку та культурному розвитку. У туристичній індустрії, вони займаються створенням екскурсійних маршрутів і програм подорожей.

Фахівець із соціокультурної діяльності та організатор культурних подій — це професії, що передбачають планування та керування творчими ініціативами, проте мають різні аспекти у своїй роботі.

Менеджер соціокультурної діяльності займається стратегічним прогнозуванням, управлінням проєктами, аналізом, впровадженням інноваційних концепцій, контролює роботу команди та шукає джерела фінансування для реалізації задумів.

Культурний організатор має профільну освіту в галузі культури чи мистецтва. Його підготовка спрямована на практичні аспекти втілення заходів.

Отже, обидві спеціальності є ключовими для розвитку культурного середовища, доповнюючи одна одну: менеджер відповідає за стратегічне керівництво та перспективний розвиток, а організатор культури — за ефективне втілення творчих ініціатив.

Виконання своїх функцій вимагає від менеджера соціокультурної діяльності високого рівня професійної компетентності, стратегічного мислення, комунікативних навичок та здатності адаптуватися до змін у культурному середовищі.

Менеджер соціокультурної діяльності виконує низку важливих функцій, зокрема організаційну, що охоплює стратегічне й тактичне планування, розробку концепцій і програм культурних ініціатив, узгодження командної роботи та контроль за виконанням завдань. Комунікативна функція передбачає налагодження співпраці з державними структурами, медіа, партнерами та меценатами. Маркетингова діяльність включає аналіз ринку культурних послуг,

визначення аудиторії, створення та реалізацію рекламних стратегій для популяризації культурних проєктів. Інноваційний аспект роботи менеджера передбачає впровадження сучасних технологій і цифрових інструментів для оптимізації процесів та розширення охоплення аудиторії. Фінансова функція охоплює управління бюджетом, контроль витрат і забезпечення економічної стабільності. Це включає пошук джерел фінансування, таких як фонди, гранти, спонсорство та програми партнерства, наприклад:

- Український культурний фонд спільно з Благодійним фондом «МХП-Громаді» у січні 2025 року оголосили конкурс «Культура у фокусі громад». Метою цього конкурсу є забезпечення доступу до культурних ініціатив для громад поза межами великих міст та обласних центрів. Громади мають можливість отримати гранти до 1 мільйона гривень [1].
- Європейська комісія в межах програми «Creative Europe» оголосила конкурс на підтримку українських культурних організацій. Загальний бюджет конкурсу становить 5 мільйонів євро [2].
- Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти (Держмистецтв) активно сприяє розвитку різноманітних мистецьких заходів, включаючи фестивалі, конкурси та виставки. Метою яких є розвиток та популяризація мистецького аматорства та народних художніх промислів [3].
- Фондація культурних ініціатив є платформою, яка пропонує готові та адаптовані рішення з питань культури, туризму та креативних підходів. Вона здійснює моніторинг та оцінку як окремих проєктів, так і довгострокових програм для неурядових організацій та громад.

Сільські громади відіграють важливу роль у збереженні та популяризації національної культурної спадщини. За даними досліджень, понад 70% нематеріальної культурної спадщини України зосереджено саме в селах. Активний розвиток культурних центрів, проведення майстер-класів з традиційних ремесел та організація фестивалів сприяють підтримці та відродженню локальних культурних традицій [4].

Сфера культури в Україні стикається з викликами, які потребують комплексного підходу для їх подолання: недостатнє фінансування, брак кваліфікованих спеціалістів у галузі культури, відсутність навчальних програм. Цифровізація стає важливим аспектом розвитку культури, однак багато культурних установ не мають достатніх ресурсів та знань для впровадження сучасних технологій [5].

Для подолання цих викликів необхідні комплексні заходи, включаючи збільшення державного та приватного фінансування культури.

Перспективи розвитку професії менеджера СКД в Україні визначаються ключовими тенденціями: зміцнення міжнародних культурних зв'язків відкриває нові можливості для обміну досвідом; участь в міжнародних проектах; інтеграція цифрових технологій та штучного інтелекту в управлінські процеси дозволяє автоматизувати рутинні завдання.

Підсумовуючи, менеджер соціокультурної діяльності відіграє ключову роль у розвитку культури, поєднуючи організаційні, комунікативні та інноваційні функції. Він відповідає за планування та реалізацію культурних проєктів, популяризацію культурних ініціатив та залучення фінансування у культурну сферу. Цей фахівець сприяє збереженню та розвитку культурної спадщини, підтримці локальних традицій та інтеграції різних соціальних груп у культурне життя.

Саме тому необхідно активно залучати всіх зацікавлених осіб до формування культурного середовища через ефективний менеджмент. Участь у плануванні, організації та реалізації культурних проєктів, а також у взаємодії з різними соціальними групами та організаціями, сприятиме розвитку багатого та різноманітного культурного простору.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Благодійний фонд «МХП-Громаді». До 1 млн грн: УКФ та БФ «МХП-Громаді» запускають конкурс грантів на культурні проєкти для громад. URL: <https://surl.li/vdiaaa> (дата звернення: 17.02.2025)

2. Дія Бізнес. Конкурс для креативних індустрій України зі зміцнення міжнародної присутності URL: <https://surl.li/pmittn> (дата звернення: 17.02.2025)
3. Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти. Перелік мистецьких заходів від Держмистецтв. URL: <https://surl.li/pxgrav> (дата звернення: 17.02.2025)
4. Village-life.biz. Село як чинник збереження та розвитку національної культури та свідомості. URL: <https://surl.li/lyzicm> (дата звернення: 17.02.2025)
5. Barkova, O., & Kulchytskyi, I. (2019). Європейський та український досвід використання цифрових технологій у сфері культури. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*, 2(2), 193–223. <https://doi.org/10.31866/2617-796x.2.2.2019.187733>